

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stanc:

Za celo leto . . . . . K 30—
za pol leta . . . . . K 15—
za četrt leta . . . . . K 7.50
za 1 mesec . . . . . K 2.50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prtiličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 37

Ptuj, 12. septembra 1920

II. letnik

Nekaj besed k bližajoči se trgatvi.

Pri nedvomno velikem napredku, kterega opazujemo pri obdelovanju vinske trte po nastopu trtne uši, se je pravzaprav čuditi, da je drugi del vinarstva, namreč kletarstvo ostalo še precej na isti stopnji, na kateri je bilo pred pojavom tega škodljivca.

Marsikateri je sicer dober vinogradnik, a prav slab kletar. A napredek je povsod potrebno in če je potreben pri gojenju vinske trte, ni nič manj potreben pri gojenju vinskega pridelka; saj je zdavnaj dognana resnica, da je vinoreja tam dobičkonosnejša, čim popolnejše je kletarstvo.

Marsikteri vinogradnik se je že prepričal sam, da je kupec sicer občudoval in hvalil njegov lepo obdelan vinograd, a njegovo vino pa imenoval brozgo ali čorbo, ki ima razne okuse, samo vinskega ne in ktere ne more rabiti. Pri slabem kletarjenju se pač pokvari tudi pridelek iz lepega in dobrega grozdja.

Pri dobri volji in pri vpoštevanju na razpolago stoječih navodil in nasvetov bi se lahko prepričali mnogi običajni pogreški bolezniki, ki delajo vina manj vredna in suh naš narodnogospodarski žep.

In ker imamo že ob trgatvi priliko vplivati na kakovost bodočega vina, je pač važno, da določimo pravi čas trgatve ter da isto izvršimo z največjo skrbnostjo. Posebno važna je pri nas določitev časa trgatve, kajti le premnogokrat se brez pravega vzroka prerano bere. To tudi marsikdo uvideva, a ne vpoštevata. Znan mi je slučaj, da se je neki vinogradnik, ki je prerano bral in dobil zato pravo kislico, rotil, da bode postavil v vinograd kamen z vsekanim napisom, kedaj mu je v bodoče iti brat; do prihodnje jeseni pa je pozabil na kamen in na vse skupaj ter je bil eden prvih, ki so pričeli prerano s trgatvijo. Ravnal je kakor mnogi drugi proti boljšemu lastnemu prepričanju, boječ se, da mu par jagog segnije.

Pravda med Kebrom in Smolarjem.

(Konec.)

Ker se mu pa je to delo zdelo prerobato, bil bi rad skadil fajfco tobaka, ali zažgati ni mogel, ker v nobenem žepu ni bilo žveplenke najti. — Zdaj bi bil rad svojega soseda Kebra, ki je spredaj kučiral, nagovoril — ali tega ni smel, zato je samo prav na glas rekel: „Saparment — zdaj bi dal kaj za to, ko bi imel kakšno žveplenko!“ Kebra je nekaj zbadlo, ali bil je pretrd in molčal je dalje. Peljala sta se dalje, naenkrat pa je Smolar zakričal: „Kapa kosmata, takšen afokat pa mora že res lepe groše zaslužiti.“ S tem je pa zadel prav v sredino, v črno, kajti Keber je ravno tudi o tem premišljeval in tukaj mu je ušlo: „Mora že tako biti; koliko pa si moral dati?“ Smolar sedaj ni več mislil na zaprisego in rekel: „Štirideset kron je hotel, da bo pričel, potem pride v nedeljo sam k meni, da bo kraj pregledal in moja žena naj mu par rac speče in nudlne in kofe naredi.“ Tu se je Keber glasno zasmel in

Ob času zorenja pa zaleže par dni čakanja veliko, kajti grozdje pridobi vsak dan na sladkobi in izgubi na kislini, mohenice postanejo dan za dnevom tanjše, vsebina jagod pa sočnejša: vse to torej v obilni meri odvaga izgubo, ki zna morebiti nastati vsled tu in tam se pojavljajoče gnilobe. Kaj drugega je seveda, če gniloba prav močno nastopa; tedaj se lahko vsled čakanja več izgubi, kakor pridobi. V takih slučajih je treba podbirati, včasih tudi splošno brati. Vendar se taki pojavi dogode že bolj proti pravemu času trgatve. Nikakor pa ni opravičeno, pri nas pričeti s trgatvo pred oktobrom ali že celo v sredini septembra, kar se je v zadnjih letih po nekod dogajalo. Ni treba ravno posnemati vsakega strahopetca, ki se trese za vsako jagodo in prične trgati, če le vidi kje kako gnilo ali od ptičev, oziroma muh načeto jagodo, ne oziraje se na to, je-li grozdje zrelo ali ne. Taka preneglica posameznikov pokvari dostikrat kakovost vin celega okoliša, kajti za prvim pričenejo trgati drugi in marsikateri, ki bi sicer rad še čakal, je primoran tudi pričeti, sicer postane njegov vinograd pribežališče vseh grešnikov, krščenih in nekrščenih.

Bere naj se, kadar je grozdje zrelo in to je, ko prično pecelji leseniti, jagode pa dobivati na solčni strani rujavkasto barvo, da zgledata, kakor bi bile opečene. Ob enem postaja listje rumenkasto, kar je znamenje, da mu že pojema sladkobotvorna moč. To je torej pravi čas trgatve. Nadalje naj se ne trga, dokler je grozdje mokro bodisi od rose ali dežja, ker zamore ta voda zdatno poslabšati pridelek. Le v slučaju, da nastopi dolgotrajno, deževno vreme, ki povzroča močno gnitje, ne kaže odlašati s trgatvijo, a tudi ob takih prilikah naj se vsaj počaka, da preneha deževati.

(Konec sledi.)

rekel: „Je li mogoče? Moj je pa kar petdeset kron zahteval in priti hoče v nedeljo pogledat in tudi mu naj kaj pripravim, kakšno piško ali kaj drugega tacega dobrega.“

„O norec, norec!“ pravi Smolar in potem sta zopet premišljevala. Ker pa je prisega (da ne bodeta med seboj govorila) tako prelomljena, govorila sta dalje in zmerjala čez afokate; eden čez afokata Krumauzerja, drugi čez afokata Gimpelkauerja. Pri vaškem krčmarju sta se zopet ustavila, pila in o tožbi govorila dalje. Podati se ni hotel nobeden, denarja, rac in pišek advokatom pa tudi nista privošila in bi gotovo ne prišla domov, ko bi krčmar ne bil pametnejši. On prinese svojo mero vina, ker tako daleč je že prišlo, da sta pila iz enega vrča in pravi: „Glejta, ljuba moža — ta zgodba je čisto priprosta!“ Podati se noče nobeden, to že zaradi značaja ne, ali kako pa bi bilo, da bi vidva to reč na čisto drug, zvižčen način spravila s tega sveta? Pazita torej: Franček in Trezika bodeda se vendar skupaj ženila — —!“ „Ni res to!“ zareži se Keber. „Iz tega ne bo nič!“ zarjove Smolar. — „Le nikar ne tako ne vpijta — jaz že tako dobro slišim“, pravi

Gospodarstvo.

Naprava sadjevca.

Da bo sadna pijača res prav dobra ter imela duh in okus tistega prijetnega „mirisa“, ki ga duhamo v kletih ali shrambi, kjer so hranjena jabolka, je potrebno to-le: Kadar otreseš jabolka, ne prešaj jih takoj, pusti jih ležati v senčni in suhi shrambi, da začnejo dišati, in ko vohaš prijeten vonj, tedaj jabolka stolči ter stolčene pusti zopet v kadi ali kaki drugi posodi vsaj 24 ur skupaj, v hladnem času tudi 48 ur in šele tedaj prešaj, ker ravno v olupku je tisti prijetni vonj, kateri se iz olupkov izloči ter preide v pijačo. Moram pa še omeniti, da se naj operejo vsa jabolka, predno se stolčejo, v snažni vodi, gnila in črviva pa odstranijo za drugo porabo, kot za jesih ali pa kot prihuho za svinje. Tako narejena pijača mora pa priti v ravnotako snažne sode, ni torej res, kakor je marsikdo mnenja, češ, za jabolčnik je vsaka posoda; ravno nasprotno: za dober jabolčnik mora biti prav tako osnažena in zdrava posoda, kakor za dobro vino. Tako napravljeni jabolčni mošt se pusti, ako ne začne kipeti, 24 ur pri miru, da se drože vsedejo, potem se pa pretoči in šele pretočen pusti kipeti. Nadaljno ravnanje je isto kot z vinom, pretaka se koncem prosinca, v zgodnji spomladi itd. Sod mora biti vedno poln in ne sme biti v kaki gorke kleti.

Nedavno je nekdo piscu teh vrstic oporekal, da jabolka, ako dalje časa leže, ne dajo toliko mošta kot sveže. Imel je deloma prav, ali sok, ki ostane v delj časa ležečih jabolkah, se izrabi na ta način, da se na tropine, ko se vnamejo, nalije vode, to pusti 8 do 20 dni, potem izpreša; na tak način dobiš ravnotako dober in okusno dišeči jesih, kakor je bila poprej jabolčnica.

Leta 1900, ko je bilo toliko sadja, da

krčmar „ali pustita me vendar izgovoriti. — na primer, onadva se vzameta, potem daš ti svojo njivo Frančku in ti svojo njivo Treziki za doto in tako prideta potem ovi njivi skupaj in noben zlodej se celo življenje ne bo več prepiral ali kavsal za to!“

Kmeta sta še dolgo eden v drugega z odprtimi usti zijala, dokler ni Keber krepko s pestjo po mizi udaril in rekel: „Krčmar ima prav!“ Zdaj pa je po mizi vsekal tudi Smolar in kričal: „Prav imaš! Potem sta izpila še dve meri ljutomeržana, krčmar pa si je za „poglihanje“ in dober svet izgovoril samo oni dve raci, ki sta bili namenjeni advokatom. „Krajčidel“ vsedla sta se skupaj na voz, vzela mero vina še s seboj in sta tako vesela, popevajoče se pripeljala domov. Ko so ju domači zagledali, priletele je vse vkup, kar leze in živi, Kebrovka in Smolarca, Franček in Trezika ter ugibali, kakršen čudež se je zgodil. Skobacala sta se z voza in Kebrovka je prašala: „Odkod pa sta vendar prišla? In kako je s pravdo?“ Smejali so se in Keber je rekel: „Pravda — da! pravdo sva dobila midva, stroške bodo tokrat plačali afokati!“ —

še nikdar poprej in tudi ne pozneje, so prodajali posestniki jabolčnik polovnjak po 5 do 6 goldinarjev, torej liter po 2 krajcarja ali 4 vinarje. V neki gostilni je gostilničar vsled pomanjkanja posode ljudem, ki so prišli v gostilno samo jest in ne pit, brez naročila prinesel vsakemu gostu vrček dobrega jabolčnika ter mu pri jedi kratkomalo zaračunal po 4 vinarje. To so bili zlati časi, menda se ne bodo ponovili nikdar več. Iz tega leta sem povabil prijatelja, da ga prepričam, kaka pijača da se na Nemškem dela iz naših jabolč iz Slovenskih goric, na Severno Štajersko v Hartberg k Ant. Schafflerju, kjer je šola za pridelovanje umetnih sadnih pijač in tam je moj prijatelj pil sadni „šampanjec“ iz naših jabolč, ki je stal takrat na veliko liter 2 K, pri nas tu pa hektoliter 4 K. Seveda, da je tam bila priprava tega „šampanjca“ nekako po mojem zgoraj navedenem receptu, dodana je bila umetno očiščenemu soku le ena kavina žlica dišečega izvlečka ter 5 dek rektificiranega špirta na liter in nič več. A nikdo bi ne verjel, da je kapljica sadjevca zraven. Leta 1908 je bilo zelo rodovitno sadno leto, jabolke so bile skoraj brez cene, takrat sem naredil na vlastelinstvu M. Bistrica mnogo polovnjakov jabolčnika po navedenem načinu in vsak kupec je hotel preje kupiti jabolčnik nego vino. Mnogi so mnenja, da se mora jabolčniku, ako hočemo, da bi bil dober in trpežen, pri prešanju dodati vode. Ne, in stokrat ne! Nasprotno, kdor hoče imeti močan in stalen jabolčnik, ne sme priliti niti kapljice vode. Pač pa je potrebno, da se daje k sladkim jabolčkam ali hrušovcu po potrebi kislega soka od lesnik in ravno ta kislina, katera je trpežnosti pijače nujno potrebna, jo napravi stalno dobro in zaradi česlovine tudi čisto.

Opozorjam še posebno na to, da bo sadno drevje v veliki sili, ono mora dajati svojemu sadu vse moči, da ga izredi, a pri tem samo ne usahne in za vedno ne umre, je nujno treba, da mu po mogočnosti priskočimo na pomoč s tem, da naredimo pod krovo drevesa nekaj luknjic z ozko motiko, v te jamice nalijemo zredčene gnojnice, to po večerih in nikoli v jutro. Ako je gnojnica vodena, je dobra; močna in gosta pa se mora z vodo do in čez polovico zredčiti. To naj bi se storilo drevescem, ki se nahajajo na obrežju v suhljati prsti, dočim istim po mekrotnem dvorišču ni neobhodno potrebno.

V. Kosi (Makole-Poljčane.)

* * *

Vrednost našega denarja. Finančnemu ministru Stojanoviću se je bilo posrečilo, da se je začela dvigati vrednost našega denarja. Bilo je to v mesecih juniju in julija. Cene raznemu blagu, zlasti pa manufakturnemu so se radi tega precej znižale, skoro za polovico, ker je bil naš dinar dosegel italijansko liro. Prišla pa je v juliju ministrska kriza in vrednost našega denarja je začela padati in še pada, ne sicer proti avstrijskim kronam, pač pa proti liri in frankom. Za 100 naših kron dobiš še vedno kakor julija 235 avstrijskih kron, italijanskih lir pa še samo 19 (v juliju 25), švicarskih frankov pa 5·5 (v juliju 7·55). Ko se je sedaj ministrska kriza končala, je isti finančni minister takoj zopet začel delati za zboljšanje naše denarne vrednosti. Odredil je nove državne kurze, vsled katerih se bo menjavalo pri državnih blagajnah 100 franc. frankov za 150 dinarjev, 100 italijanskih lir za 105 dinarjev, 1 dolar za 20 dinarjev, 100 švicarskih frankov za 308 dinarjev in 100 českoslovaških kron za 40 dinarjev. Razen tega je sklical konferenco vseh bankirjev in pridobitnih krogov, ki naj bi razpravljala, kaj je potrebno storiti za zaščito naše valute. Sklenili so: 1. Da se dvigne naša valuta, je treba, da se osvobodi in pospeši izvoz vseh predmetov, razen onih, ki so neizogibno potrebni za obnovo zemlje in prehrano prebivalstva. 2. Izvažati naj se za našo in ne za tuje valute. 3. Devizna centrala naj se takoj ukine. 4. Revidirati se mora uvozna carina. Treba je, da se zmanjša za nekatere predmete 5. Treba je omejiti uvoz luksuzne-

ga blaga tako, da bo postala naša zunanja trgovina aktivna.

Monopolni zakon veljaven za vso kraljevino. Upravni odbor državnih monopolov je sklenil, da se monopolni zakon, ki je do sedaj veljal za Srbijo, razširi od sedaj na vse kraje Jugoslavije.

Kuhanje žganja za domačo potrebo dovoljeno. Po obvestilu finančnega ministrstva je uvrščen v finančni zakon za 1920—1921. poseben predpis, s katerim se dovoljuje v določeni meri kuhanje žganja za domačo potrebo brez plačevanja davka. Ta predpis stopi v veljavo istočasno s sprejemom finančnega zakona in bo v veljavi za Hrvatsko, Vojvodino, Slovenijo, Bosno in Dalmacijo.

Tvornica vžgalic v Rušah je prešla v narodne roke. Podjetje je prevzela družba z omejeno zavezo. Z obratom bo pričela v kratkem.

Izvoz sliv. Iz naše države se izvažajo velike množine sliv. Glavni kupec je Nemčija, Avstrija pa vsled svoje slabe valute le posre dovalec. V zabojih po 25 kg, postaja ob Savi in ocarinjeno, stanejo slive po 15 K kilogram neto. Avstrijski posredovalci ponujajo v Slovenskih goricah in mariborski okolici za sveže slive po 60 vin. do 1·50 K kilogram. Res so naše slive kakovostno manjše od bosanskih, vendar je ta cena vsekakor prenizka. Veliko škode trpi naš sadjerejec, ker ni nikogar, ki bi se pečal s sušenjem in izvozom sliv. Lepo etuirano blago se prav lahko prodaja na Francosko in Angleško.

Živinorejci, pozor pred slinovko in parkljevko! Da se prepreči prenos kužne živinske bolezni slinovke in parkljevke iz nemške Koroške in nemške Štajerske v Slovenijo, je izdala deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani naredbo: Dognano je, da je več okrajev Koroške in Štajerske, ki pripadajo Nemški Avstriji, zakuženih po slinovki in parkljevki. Ta kužna bolezen se nagloma širi in je zelo nevarna živinoreji. Zakuženi so skoro vsi okrajji Koroške in Štajerske, ki pripadajo Nemški Avstriji, zlasti okrajji: Sv. Vid, Spital, Wolfsberg in Šmohor na Koroškem, Judenburg, Hartberg, Nemški Lonč, Gradec in Lipnica na Štajerskem. Da se prepreči prenos te nevarne kužne bolezni v Slovenijo, zlasti v naše obmejne okraje, se določajo sledeče varnostne odredbe: 1. Strogo je prepovedan vsak uvoz parkljate živine kot goved, ovc, koz in prašičev bodisi po železnici ali drugače iz vseh krajev Koroške in Štajerske, ki pripadajo Nemški Avstriji. 2. Prepovedan je vsak promet s parkljato živino iz glasovalnega pasa B v pas A in tudi nasprotno. 3. Osebam, ki prihajajo po svojem poklicu v dotiko s parkljato živino, torej: mesarjem, klalčcem, gostilničarjem, živinskim trgovcem, rezarjem, konjačem itd., katerih bivališče je v enem navedenih političnih okrajev Nemške Avstrije, je strogo prepovedano, hoditi v Slovenijo od vasi do vasi ali od dvorca do dvorca v kakršenkoli namen. Za prestopke te naredbe so določene zelo ostre kazni. Naše kmetsko ljudstvo naj vsak tozadevni prestoppek v svojo lastno korist nemudoma naznani oblasti.

Kaj moramo vinogradniki zahtevati od naše vlade. Piše Robert Košar. Ker je vlada vsled nepoznanih razmer v naši novi državi izdala odredbe, ki so stagnirale ves naš promet posebno z inozemstvom, moramo ji pojasniti naše želje in zahteve, katere hočem na podlagi pogovorov z vinogradniki in raznih poročil v listih zbrati in formulirati sledeče: 1. Država naj ščiti vinarstvo in vinsko trgovino kot skupno last troimenega naroda. 2. Pri centralni vladi v Beogradu naj bo strokovnjak, ki soodločuje pri vseh naredbah, tičočih se vinarstva. Ta uradnik-strokovnjak je soodgovoren za izdane odredbe. 3. Kmetijsko strokovne in gospodarske organizacije naše države se naj pritegnejo k obravnavi važnih vprašanj iz vinarstva in vinske trgovine. 4. Država naj na Dunaju nastavi pri našem poslaništvu v svrhu informacije strokovnjaka vinske trgovine, ki bo iskal tudi vezi z nemškimi, čehoslovaškimi in poljskimi vinskimi trgovci. 5. Vino mora biti prosto izvozne ca-

rine, ali da se ista vsaj ne zviša. 6. Izvoz vina ne sme biti vezan na izvozna dovoljenja. 7. Za vinske pošiljatve se morajo na železnicah uvesti izjemni, kolikor mogoče nizki tarifi. 8. Vse priprave, orodje in material, ki se rabi v vinogradu in v kletih za potrebe jugoslovanskih vinogradnikov, naj bo prost uvozne carine. 9. Prazna vinska posoda za vinske pošiljatve v inozemstvo se naj uvažata brez carine. 10. Železnice naj jamčijo za vse vinske transporte. 11. Vinski davek, ki se pobira le v nekaterih delih naše države, se naj odpravi. 12. Pri sklepanju trgovskih pogodb z Nemško Avstrijo, Čehoslovaško in Poljsko se naj vlada ozira tudi na izvoz našega vina. Države, ki rabijo naše žito, ne smejo otežkočiti uvoza našega vina. Poiam te točke v korekturo in dopolnitev. Delajmo, da nas ne prehitijo Italijani na inozemskih trgih vina!

Pozor vinogradnikom! Vinogradniki, katerih skupni dohodki so se vsled plesnobe ali drugih uim znižali za eno tretjino, imajo pravico do odpisa davka, ako vložijo koleka proste prošnje pri davčni oblasti tako pravčasno, da je še mogoče škodo konstatirati.

Določbe glede izvoza. Z ozirom na nejasnosti glede izvoza podajamo sledeče pojasnilo: Načeloma je izvoz vsega blaga dovoljen. Zadržan pa je v smislu čl. 2. naredbe od 10. avgusta 1920 izvoz sledečih predmetov: 1. oves; 2. konji in kobile, razen starih preko 16 let. Izvoz teh (nad 16 let starih) konj se mora vršiti samo preko štirih sledečih carinaren: Gjevgljela, Subotica, Špilje in Koprivnica. Na teh carinarnicah pregleda živinozdravnik živino in potrdi na carinski deklaraciji, da so konji stari nad 16 let. 3. Goveda, izvzemši vole nad 10 let, pitani voli. Formalnosti glede izvoza teh volov so iste kakor pri konjih nad 16 let. 4. ovce. 5. volna in volneni izdelki, izvzemši preproge. 6. goveje, telečje, bivolo, konjske in oslovske kože ter njih izdelki. 7. ovsena moka. 8. sladkor. 9. premog; 10. mineralna olja; 11. kristalna voda, pečena, kaustična voda, natrijev hidrat in natrijev bikarbonat; 12. zlato in srebro ter izdelki; 13. staro in sirovo železo, navadno jeklo v palicah in polupredelano, izvzemši hladno valjano obročasto železo. Vsi drugi predmeti, ki niso tu naštet, se smejo izvažati. Samo glede pšenice, oziroma pšenične moke velja omejitev, da se sme izvoziti do 15.000 vagonov. Potrebno je naglasiti, da je sedaj dovoljen izvoz tudi v Madžarsko, ki je bil doslej prepovedan. Izvozna carina se plača pri glavnih carinarnicah, in sicer v Sloveniji: v Ljubljani, Mariboru, Boh. Bistrici, Žihpolju, Borovnici in Celju. Valuta se osigura pri delegacijah ministra financ ali pa v Beogradu pri devizni centrali.

Dopisi.

Državna realna gimnazija v Ptuju. Vpisovanje v I. razred pismeno do 16. septembra ali 17. septembra od 8.—9 ure, vpisovanje novih dijakov v II.—VIII. razred 17. septembra od 9.—11. ure, vpisovanje starih dijakov 18. septembra od 10.—11. ure. Sprejemni izpit za I. razred 17. septembra, pismeno od 9.—11. ure, ustno popoldne, event. sprejemni izpiti za II.—VIII. razred 16. in 17. septembra, ponavljalni in naknadni izpiti 16. in 17. septembra. Predloži se krstni list in zadnje izpričevalo. Ravnateljstvo.

Deška meščanska šola v Ptuju. Šolsko leto 1920/21 se prične dne 16. septembra 1920. Vpisovanje novih učencev se vrši dne 16., 17. in 18. septembra od 9.—12. ure predpoldne v pisarni šolskega poslopja pri okrajnem glavarstvu. Sprejemajo se učenci ljudskih šol, ki so s povoljnim uspehom dovršili najmanj 5. šolsko leto. Razen šolskega izpričevala in krstnega lista treba za sprejem še podatke o domovinski pristojnosti in o bivališču starišev. Učenci, ki so dovršili 5. šolsko leto na javni ljudski šoli, morajo napraviti sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Vsi drugi učenci, ki so dovršili 6. ali 7. šolsko

leto na večrazredni javni ljudski šoli s povoljnim uspehom, se sprejemajo brez sprejemnega izpita. Sprejemni in prestopni izpiti se vrše 18. septembra 1920.

V pojasnilo strankam, ki imajo pri sodišču vložene tožbe: V Ptujju je bilo svoječasno 9 sodnikov, ki so lahko sproti opravljali vse sodnijske posle. Sedaj imamo žalibog le 5 sodnikov in še te le na papirju, kajti eden izmed njih je navadno izven Ptujja zaposlen, tako da imamo dejansko samo 4. Opravkov ima sodišče posebno kazensko več, nego preje, ko je bilo 9 sodnikov. Trebali bi jih sedaj gotovo najmanj 10. To pičlo število sedanjih sodnikov kljub najboljši volji in kljub vsem nečloveškim naporom ne more sproti opraviti vsega dela, temveč taisto vsled danih razmer zaostaja. To poročamo vsled tega, da stranke ne bodo predbacivale krivde odvetnikom, da ne spravijo njihovih tožb naprej, in ne sodnikom, da preveč počasi poslušajo. Ko bodo tekom prihodnjih let napravili naši mladi pravniki izpite, bomo imeli gotovo dovolj slovenskih sodnikov.

Skakanje cen se vrši dandanes s kinematografično naglico. Trgovci, dobre stare tvrde, trpe pri tem mnogokrat ravnotako škodo, kot konzumentje. Veletržec g. Ivan Veselič v Ormožu je izgubil nedavno samo pri sladkorju skoraj stotisoč kron.

Razglas. Dne 16. septembra 1920 se prične redni šolski pouk na tukajšnjih ljudskih in meščanskih šolah. Stariši šoloobveznih otrok se opozarjajo, da vpišejo svoje otroke dne 15. septembra 1920 od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure (od 2. do 5. ure) pri svojih šolskih vodstvih, kjer dobijo nadaljna navodila.

Najdeni denar. V petek dne 3. septembra t. l. se je našel v neki trgovini v Ptujju večji denarni znesek. Lastnik, ki je očitno ta denar tam pozabil, naj se glasi v upravnistvu „Ptujškega lista.“

Trafikanti pozor! Da se sigurno naroči tobak 18 t. m. naj vsi trafikanti do tega dne vplačajo naročnino. Za one, kateri niso pravočasno vplačali, se tobak ne bo naročil.

Samoumor. Franc Bračić, star 25 let, posestnik in odbornik v Cirkulanah, občine Sv. Barbara v Halozah se je 28. avgusta zvečer zastrupil z morfijem ter je v kratkem času na to umrl. Kot vzrok navaja v pismu slabe družinske razmere.

Projekt železnice Murska Sobota-Ljutomer-Ormož. Dne 25. avgusta t. l. vršilo se je v prostorih „Jugoslovanskega inženirskega podjetja“ v Mariboru zborovanje interesentov za zgradbo železnice Murska-Sobota-Ljutomer-Ormož (prekmurska železnica), kateremu so prisostvovali razen zastopnika deželne vlade, gosp. okraj. glavarja dr. Lajnsiča, tudi gosp. okrajni glavar dr. Pirkmaier iz Ptujja, civilni komisar za Prekmurje g. dr. Lipovščak, g. major Jaroslav Kosér, mestne komande mariborske, kot zastopnik vojaške oblasti, ter trije inženirji švicarskega podjetja, katero namerava financirati in izvršiti zgradbo te železnice. Gosp. dr. Stiker, gerent mesta Brežice, je kot podpredsednik pripravljalnega odbora otvoril zborovanje, nakar je gosp. Karl grof Chorinski podal obširno sliko o obstoječem projektu te železnice, katera naj bi tvorila glasom sklepov sentžermenske konference del svetovne tranzitne proge Gdansko-Bratislava-Rjeka, ter nas zajedno gospodarsko zblížala s Prekmurjem, ki je danes odrezano od vsake zveze s sosedno Slovenijo. Gospod industrijalec Viktor Kukovec iz Ljutomera je naglašal potrebo takojšnjega pričetka del iz gospodarskih razlogov ter izjavil, da zahteva tudi vojaška oblast zgradbo te strateško važne železnice. Zastopniki švicarskega konzorcija so opisali pot, ki bi bila najpripravnejša za udejstvovanje projekta, nakar se je sprejela soglasno resolucija gosp. dr. Stikerja, po kateri se naj brez odloga vrše potrebni koraki pri deželni vladi v Ljubljani, kakor tudi pri centralni vladi v Beogradu v svrhu dovoljenja koncesije za zgradbo in izdatno subvencijo za prva dela. Dosedanjemu pripravljalnemu odboru se je poverilo tudi nadaljno poslovanje v smislu

sprejete resolucije. Gosp. okrajni glavar dr. Lajnsič je v sklepnem govoru naglašal, da polaga deželna vlada temu projektu posebno važnost in obljubil vsestransko in najizdatnejšo podporo. Upati je, da nam je zgradba te železnice zasigurana, ki ni samo važna za gospodarski procvit Prekmurja, ampak tudi za ozemlje med Ljutomerom in Ormožem, ki ima izredna bogastva na premoğu in mineralijah.

Jugoslovanska zavarovalnica! Zastopstvo največje jugoslov. zavarovalne družbe „Beogradske zadruga“ prevzel je upravitelj „Ptujškega lista“ g. Matija Stebich, kateri se strankam priporoča.

Državna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje v četrtek, 16. septembra od 8. do 11. ure v Cafovi ulici 9, I. nadstr. Pismeni sprejemi in ponavljani izpiti se prično v petek, 17. t. m. točno ob 7. uri ravnotam. V pripravljalni razrede se sprejmejo samo dečki. Redni pouk se prične v torek, 21. septembra. Vse druge podrobnosti so razvidne iz oglasa v šolskem poslopju.

Na vprašanje posameznih vojaških komand, kako se naj postopa s stvarmi bivših avstro-ogrskih oficirjev, ki so ostale na našem ozemlju in so sedaj shranjene v vojaških državnih skladiščih, je ministerstvo pravosodja z odlokom od 3. junija 1920 št. 4042 objasnilo, da spadajo v smislu zakona o postopanju z imovino sovražnih podanikov pod nadzorstvo ministerstva pravosodja. Ker te stvari v smislu mirovne pogodbe moramo smatrati kot lastnino svojih državljanov, zato je potrebno, da se jih pozove potom oglasa nakar se jim bodo izročile te stvari, ako dokažejo, da so njihova last. Kdor se tekom določenega roka ne bode oglasil, se bodo njegove stvari prodale na javni dražbi, a izkupiček se bode deponiral na njihovo ime pri upravi javnih zakladov, a dražbeni zapisnik se dostavi ministerstvu pravosodja. Rok za prodajo stvari bivših avstro-ogrskih oficirjev se določa najdalje do 31. decembra 1920.

Središče. Telovadno društvo „Sokol“ se zahvaljuje vsem gg. darovalcem in darovalkam za po g. Bregantu nabrane zneske za Sokolski Dom v Središču. Odbor.

Razno.

Dr. Korošec bolan na legarju. Minister prometa dr. Korošec, ki je došel te dni v Maribor, je obolel na legarju, in so ga morali včeraj prepeljati v bolnico.

Pred volitvami. Po dolgem odlašanju je naše narodno predstavništvo v Beogradu vendarle sklenilo volilni zakon za konstituantno. „Službene Novine“ objavljajo ravnokar že ukaz, ki razpisuje volitve na dan 28. novembra t. l. Do 24. septembra t. l. morajo županstva že izdelati volilne imenike. Tako jadramo s polno paro v volilni boj. Razmere so postajale v zadnjem času pri nas res že neznosne. Po leti smo se veselili bogate žetve in vse je pričakovalo, da bodo na jesen padle cene življenskim potrebščinam. Naši upi se niso uresničili. Naravno je, da se je lotila vseh stanov nevolja. Zabavljalo se je še bolj, kakor prej kedaj čez našo centralno vlado, čez naše predstavništvo in čez vse kroge, katere se smatra kot odgovorne za nesrečno državno politiko. Stranke, ki so hotele volitve zavlačevati, se konečno niso mogle dalje upirati splošni zahtevi, da se napravi konečno red. Nove volitve nam naj prinesejo zaželjeno rešitev. Može, ki bodo od ljudstva izvoljeni in poslani v Beograd, naj določijo naši državni ladji ono smer, ki nas vodi v boljšo bodočnost.

Iz izjave poverjenika dr. Leonida Pitamica. Ko je novo imenovani poverjenik dr. Leonid Pitamic prevzel poverjenišтво za notranje stvari in redarstvo, je svojim uradnikom med drugim rekel: „Sicer je samo po sebi umevno, da mora biti vsakdo, ko postane uradnik, v uradnem poslovanju nepristranski, tudi če je zasebno pristaš kake stranke. Z ozirom na volitve pa, ki bodo odločile narodo-

vo usodo za dolgo dobo, je bilo meni ravno zato, ker nisem pri nobeni stranki angažiran, v nekako pomirjenje vseh strank poverjeno vodstvo notranje uprave. To zaupanje mi je naložilo težko breme, pripraviti in voditi bodoče volitve na popolnoma objektivni, nepristranski način, tako da ne bo mogel nihče pozneje upravičeno trditi, da sloni ta glavni pogoj naše bodoče državne organizacije na krivični podlagi. V tem položaju smatram za svojo podvojeno moralno in narodno dolžnost, da postopam s skrajno pravičnostjo in nepristranostjo, služeč le zakonom in svoji vesti. — Skrbeti moramo za to, da ohranimo v našem uradništvu, ki slovi po vsej pravici za izvrstno, duh pravičnosti, ojačiti ga moramo ter brezobzirno zatreti v vsej naši upravi vsako kal pristranosti ali korupcije. Kajti le s strogo, aktivno pravičnostjo si moremo zadobiti ugled in zaslužiti zaupanje ljudstva, ki je prvi in najvažnejši pogoj za uspešno upravo. Obračam se pa tudi na vse poštene ljudi vseh strank s prošnjo, da podpirajo naše uradništvo in da pospešujejo moje stremljenje, posebno v to svrhu, da dosežemo čiste in svobodne volitve brez vsakega nasilja in pokažemo tako svojo starodavno slovenske poštenost. To so bile zlate besede! Želimo le, da bi mogel g. poverjenik svoje besede tudi uresničiti v težkih časih, ko je Šušteršičeva korupcija že močno zastupila javno življenje na Kranjskem in Šušteršičevi pristaši in nasledniki s polno paro že tudi po Štajerskem zastupljajo javno delovanje.

Podražitev smodk. Z 8. septembra t. l. se zopet podražijo smodke in sicer bodo stale: regalitke komad po 6 K, trabuke komad po 4:80 K, britanike po 4:80 K, operas po 4 K, viržinke po 3.60 K, kuba po 3:20 K, portorike po 2:80 K, brazilke po 2:40 K, viržinosa po 2 K, mešane inozemske po 1:20 K in kratke domače po 1 K.

Deževno vreme zadnjih dni kar noče prenehati. Ljudje še niso spravili vse otave. Pa tudi za gorice je to vreme skrajno neugodno. V Savinjski dolini pa so minule dni vode močno narasle in Savinja je napravila dosti škode.

Slovenski vojaki nam pošiljajo od več strani pisma, v katerih se pritožujejo nad neznosnimi razmerami, pod katerimi trpijo. Opozarjamo višje vojaške oblasti, ki najbrže o tem niso niti poučene, da napravijo končno red, ker se s takim postopanjem gotovo ne goji ljubezen do domovine v srcih naših ljudi.

100 milijonov dinarjev za nakup tobaka iz letošnje kampanje je dovolilo finančno ministristvo upravi državnih monopolov.

Ormož. Za okrožnega zdravnika je imenovan ordinarij bolnice dr. Anton Hrovat.

Pazite na bankovce! V prometu krožijo ponarejeni 80kronski (20dinarski) bankovci. Spoznajjo se po tem, da je splošna barva ponarejenih bankovcev bolj svitla, oranževa barve. Slika orača z vprego je bolj medla, nima tako izrazitih barv. Napis je tudi bolj zabrisan. Na drugi strani je trikotni oblaci venec podan v rjavkasti barvi, dočim je na originalu rdeč. Še par takih znamenj ima falzifikat, v splošnem pa je zelo dobro izdelan. Pazite!

Dvojna mera. V Sloveniji smejo vsaj pri občinskih volitvah voliti in biti izvoljene tudi ženske. Pri državnih volitvah pa hočejo zabraniti, da bi smeli biti poslanci državni uradniki, ki je naše najboljše razumnistvo. Ženskam dovoljujejo nove pravice, razumaim moškim pa jemljejo stare pravice!

Kužne bolezni razsajajo po raznih državah. Zlasti sta razširjena griža in legar. Tudi v Sloveniji se je pojavila griža opasno že na več krajih. Iz Trbovelj pa poročajo, da divja tam legar že več tednov in je občinska izolirnica prenapolnjena.

Krvava boljševička sedba. Iz Stockholma poročajo, da je dal Trocki po prekem sodu ustreliti 17 generalov in 52 štabnih oficirjev, ker so zakrivali poraz rdečih armad proti Poljakom in generalu Vranglu. Med ustreljenimi se nahaja baje tudi general Brusilov.

Visoka taksa za potne liste v Ameriko in druge prekomorske kraje. Za izstavitev potnega lista v Ameriko je treba pri nas plačati posebno takso 250 dinarjev. Na ta način hočejo nekoliko omejiti izseljevanje v Ameriko.

Potnike,

spretne v akviziciji in organizaciji, sprejme pod

ugodnimi pogoji „Banka.“ Ponudbe na administracijo tega lista pod „Banka.“

RAZGLAS!

Dne 11. septembra ob 11. uri dopoldne in 12. septembra ob 9. uri dopoldne se prodajo v Rodnem vrhu nad Novo cerkvijo v bližini Ptujja pod roko Kofler-jeva in Preindl-jeva posestva. Obe posestvi obsegate razne kulture, posebno krasni so vinogradi in hoste. K premičninam spada med drugim mnogo posode za vino, doge, ži-vino i. t. d.

Informacije podaja **dr. Tone Gosak**, odvetnik v Ptujju.

! Modistinja ADELA HAAS, PTUJ

Prešernova ulica štev. 33

prevzema dela, kakor preuredbe i. t. d. damskih klobukov proti primernim cenam, ter zagotavlja spoštovane dame popolno zadovoljenje. Za številni obisk prosi **GORNJA.**

OGLAS.

Jurij ŠPRAH, pos. v Štrajni je ob splošni mobilizaciji odšel z 87. pešpolk. na Rusko bojišče, od koder se do danes ni vrnil.

Vsled tega prosim vsakogar, ki bi znal sploh kaj povedati o gori imenovanem, da se oglasi v moji odvetniški pisarni. **Dr. Tone Gosak**, kot skrbnik Jurija Špraha.

Proda

se dobro ohranjena črna salonska obleka, nekaj moškega perila in druge malenkosti.

— Vprašati je Vrazov trg 2, I. nadstropje. —

Kovaški mojster

želi vzeti v najem kovačijo v mestu ali na deželi. Naslov se izve v upravnistvu lista.

Otvoritev gostilne.

Dajem p. t. občinstvu uljudno na znanje, da sem otvorila posebno občinstvu iz dežele dobro znano

Straschillovo gostilno „Bierquelle“

nasproti glavne pošte ter se bodem potrudila, obiskovalce z dobrimi jedmi in pijačami zadovoljiti. — Za mnogoštevilni obisk prosi **Zofija Čerle.**

Jabolke

za žganjske namene kupuje v vsaki množini po

dnevnih cenah Prva jugoslovanska alkoholna industrijska družba poprej **Simon Hutter sin.**

SOBARICA

pridna in čedna se išče. Vprašati pri gosp. **Gvidonu Högenwarth**, Breg pri Ptujju.

Pozor!

Upravištvo parne žage **Alberta Münzer** v Rogoznici pri Ptujju prodaja bukova drva in prima portland cement na debelo in drobno.

Seno in slamo

kupi po vagonih **Ferdo Halás**, Čakovec.

Stavbinska družba Treo & drugi se priporoča.

Trgovina z železnino Anton Brenčič v Ptujju

nudi slavnemu občinstvu raznovrstno železnino, kakor: stavbeno okovje, štedilniške dele, pločevinasto in litoželezno kuhinjsko posodo, kolesne šine, obročno železo, cinkasto pločevino za pokrivanje streh in izdelovanje žlebov, vsake vrste žreblje in žico mizarske potrebščine ter orodje in splošno vse v to stroko spadajoče predmete.

Cenj. odjemalcem — današnjim gospodarskim razmeram — primerno točno in solidno postrežbo zagotavljajoč, se priporoča za obilen poset

edino domače podjetje te stroke | **v Ptujju.**
Anton Brenčič

Bencin, petrolej, gonilno olje, strojno olje, cilindrovo olje, tovot mast, kolomaz, vazelin, olje in mast za usnjarje

DOBAVLJA PROMPTNO

„MINERALNA RAFINERIJA“ Dravograd.

Dopisi na centralo v Mariboru.

Brzjavlj: Rafinerija.

Telefon štev. 80.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptujju.

Delniška glavnica in rezerve okroglo 95.000.000.—

..... **CENTRALA V LJUBLJANI.** .....

PODRUŽNICE v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih. **◇ Daje trgovske in aprovizacijske kredite. ◇ ∴ Izvršuje vse bančne transakcije. ∴**